

Smärtforskning är ett detektivarbete

Som specialisttandläkare och smärtforskare arbetar Erik Lindfors både brett och med riktigt små detaljer. Det gäller att kunna zooma in på detaljerna men också se helheten, säger han

Att vara nyfiken och intresserad av människor och att vilja lära sig nytt, det är grunden till att Erik Lindfors valde att forska. Som färdigutbildad allmäntandläkare i början av 2000-talet ville han specialisera sig inom området bettfysiologi och visste att det var meriterande att ha forskningsbakgrund för att erhålla en specialisttjänstgöringsplats (ST). Inom bettfysiologi utreds och behandlas patienter som har orofacial smärta och käkfunktionsstörningar så att ägna sig åt smärtforskning föll sig därför naturligt.

Bättre kliniker av att forska

Erik Lindfors första forskningsstudie – om indikationer och kliniska rutiner vid behandling med bettskena – publicerades 2006. Väl inne i forskningsprocessen fångades han av känslan att ha möjlighet att studera olika områden och visa något som andra inte har visat tidigare.

– Jag ser mig som kliniker i grunden men tycker att forskningen och den kliniska verksamheten korsbefruktar varandra. Min verksamhet som forskare gör mig till en bättre kliniker.

En annan viktig aspekt som stimulerar forsk-

ningen är samarbetet mellan olika specialiteter, både inom och utanför odontologin. Ett resultat av det är forskningsgruppen för odontologi och maxillofacial kirurgi som han själv och professor Andreas Thor vid käkkirurgiska kliniken, Akademiska sjukhuset, startade för några år sen. Gruppen samlar all odontologisk forskning i Region Uppsala under ett tak och är ett resultat av det goda samarbete som finns mellan regionen och Uppsala universitet.

– När vi hade bildat forskningsgruppen såg vi att det är ganska många i Region Uppsala som håller på med odontologisk forskning, trots att Uppsala universitet inte har någon fakultet inom området.

En orofacial smärtgrupp initierades 2008 i samarbete med smärtcentrum, Akademiska sjukhuset, och sedan dess har det samarbetet utvecklats.

– Numera har vi både orofaciala smärtronder och multidisciplinära, kliniska sambedömningar. Vi har också inlett ett gemensamt internationellt forskningsprojekt kring persisterande idiopatisk ansiktssmärta. Det är ett svårbehandlat och

Erik Lindfors

ovanligt smärttillstånd och vår forskning ska ge mer insikt i hur detta tillstånd ska handläggas och behandlas multidisciplinärt.

Erik Lindfors menar att nivån på smärtforskningen och smärtvården i Region Uppsala är hög. Samarbetet med smärtcentrum på Akademiska sjukhuset förbättrar vården för patienter med orofacial smärta som handläggs inom specialisttandvården. Grunden för ett fortsatt samarbete och en klinisk och forskningsmässig kontinuitet förutsätter dock att det finns ett fortsatt intresse från samtliga parter.

Behandling av käkmuskelsmärta

En stor del av Erik Lindfors forskning är inriktad på behandling av käkmuskelsmärta. Projekten handlar bland annat om botox som behandling vid käkmuskelsmärta, individuell behandling och i grupp med rörelseträning för käken, samt behandling med bettskena. I ett projekt görs

också en långtidsuppföljning av patienter som har fått fysioterapeutisk behandling vid indikationen käkmuskelsmärta.

– I det projektet har vi fokuserat på individuell behandling och har kunnat visa att en fysioterapeutisk behandling med rörelseträning för käken är effektiv på längre sikt för att minska smärta, huvudvärk och konsumtionen av analgetika hos patienter med käkmuskelsmärta. Nu startar vi ett nytt projekt och testar gruppbehandling med samma typ av terapi. Gruppbehandling passar inte alla, men för en del kan den vara bra. Vi vill ta reda på om vi kan dra nytta av gruppdynamiken när det gäller den här typen av behandling.

Erik Lindfors är också engagerad i ett projekt som är inriktat på beslutsfattande inom allmän-tandvården.

– De flesta patienterna med käkfunktionsstörningar och orofacial smärta måste behandlas

Jag ser mig som kliniker i grunden men tycker att forskningen och den kliniska verksamheten korsbefruktar varandra. Min verksamhet som forskare gör mig till en bättre kliniker.

inom allmäntandvården. Därför är det viktigt att kollegorna inom allmäntandvården har möjlighet att identifiera, undersöka och behandla dem på ett enkelt sätt.

Svensk Förening för bettfysiologi, en specialistförening där Erik Lindfors är nyvald ordförande, har arbetat aktivt för att implementera ett system för att identifiera, diagnosticera och behandla patienter med orofacial smärta och käkfunktionsstörning. För några år sedan utarbetade föreningen ett bettfysiologiskt behandlingsstöd för allmäntandvården. Stödet används sedan ett par år på olika ställen inom allmäntandvården. Trots att många patienter identifieras får långt ifrån alla en diagnos och behandling. Forskning behövs för att svara på frågan varför det är så.

Patienters upplevelser av käkledsprotos

Ett annat aktuellt projekt handlar om käkledsprotos och är ett samarbete med käkkirurgiska kliniken på Akademiska sjukhuset. Projektet undersöker erfarenheter och upplevelser hos patienter som har fått en käkledsprotos och genomförs i samarbete med käkkirurg och doktorand Björn Lindell.

– Inom den käkkirurgiska disciplinen finns det inte så mycket forskning som visar hur patienterna själva upplever behandlingen med käkledsprotos. Det här är en kvalitativ studie och resultaten håller just nu på och analyseras.

Studierektor och handledare

Erik Lindfors yrkesliv innehåller också högspecialiserad utbildning. I den rollen ingår allt från att

handleda blivande specialister inom bettfysiologi till att vara studierektor för ST-utbildningen av tandläkare inom Region Uppsala. Han menar att forskningen är viktig för att kunna bedriva den typen av utbildning.

– Att jobba kliniskt, att forska och att utbilda är en fantastisk kombination! Även om det ibland kan vara svårt att få tiden att räcka till.

Text: Åsa Eckerrot
Foto: Staffan Claesson

Kort om forskaren

Namn: Erik Lindfors

Profession: Specialisttandläkare i bettfysiologi och forskare.

Titel och placering: Med dr. och övertandläkare i bettfysiologi inom Folktandvårdens specialisttandvård. Studierektor för tandläkarnas specialiseringstjänstgöring i Region Uppsala. Forskningsansvarig inom Folktandvården och forskare vid Uppsala universitet.

Drivkraft och motivation: Att få kombinera kliniskt arbete med högspecialiserad utbildning och forskning. Jag stimuleras av den multidisciplinära miljö vi har byggt upp i regionen, både när det gäller forskning och klinisk verksamhet.